

ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ВЕТЕРАНСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: НОВЕЛИ, НЕДОЛІКИ, ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ

З 26.02.2026 року, коли набрав чинності Закон України «Про ветеранське підприємництво», в Україні починає формуватися спеціальне законодавство з питань ветеранського підприємництва. Цілком природньо та актуально проаналізувати новели, запроваджені цим законом, на предмет їх досконалості та врахування позитивного досвіду інших країн щодо підтримки ветеранського підприємництва.

Мета дослідження – на основі аналізу наукової літератури та чинного законодавства України, вітчизняного та іноземного досвіду підтримки ветеранського підприємництва виявити недоліки правового механізму українського ветеранського підприємництва та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення законодавства з цих питань.

З набранням чинності Законом України «Про ветеранське підприємництво» відбувся перехід від підтримки ветеранського підприємництва як різновиду малого та середнього підприємництва до адресної підтримки саме суб'єктів ветеранського підприємництва. Закон вводить в правове поле поняття ветеранського підприємництва, визначає порядок набуття статусу суб'єкта ветеранського підприємництва, вводить в обіг поняття спеціального режиму економічної підтримки ветеранського підприємництва та містить інші новели. Втім, не всі нововведення вільні від недоліків, не весь асортимент заходів підтримки ветеранського підприємництва, який застосовуються в міжнародній практиці, використав український законодавець. Обґрунтовано рекомендації щодо виправлення цих недоліків. Статтю підготовлено в межах фундаментальної теми «Правове забезпечення професійної адаптації та права на підприємницьку діяльність ветеранів війни».

Ключові слова: підприємництво ветеранів війни, суб'єкти ветеранського підприємництва, спеціальний режим економічної підтримки ветеранського підприємництва.

Постановка проблеми. З 26.02.2026 року, коли набрав чинності Закон України «Про ветеранське підприємництво», в Україні починає формуватися спеціальне законодавство з питань ветеранського підприємництва. Цілком природньо та актуально проаналізувати новели, запроваджені цим законом, на предмет їх досконалості та врахування позитивного досвіду інших країн щодо підтримки ветеранського підприємництва.

Мета дослідження. На основі аналізу наукової літератури та чинного законодавства України, вітчизняного та іноземного досвіду підтримки ветеранського підприємництва виявити недоліки правового механізму українського ветеранського підприємництва та обґрунтувати пропозиції щодо вдосконалення законодавства з цих питань.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Питанням ветеранського підприємництва вітчизняна правова наука приділяє значну увагу. Так, Чудик-Білоусова Н. І. досліджувала роль ветеранського під-

приємництва в системі соціального спрямування економіки, Ілларіонов О. Ю. аналізував поняття ветеранського бізнесу та пропонував закріпити його на законодавчому рівні, Колісник А. С. досліджувала правові питання державного фінансування та податкового стимулювання розвитку підприємницьких ініціатив ветеранів війни, Шумаков Н. О. – досвід України та зарубіжних країн щодо підтримки ветеранського підприємництва, Дибань М. П. Кметик Х. В. – ветеранське підприємництво як інститут приватного права та інститут економічної реінтеграції, Д. Л. Злобін, Я. В. Петруненко – український та міжнародний досвід соціального підприємництва як інструмент економічної реінтеграції ветеранів.

До досліджень тематики ветеранського підприємництва долучились і представники економічної науки. Зокрема, Краус К. М., А. І. Ігнатюк, Н. М. Краус, розглядали питання інституційної, фінансової та проєктної складових практичної реалізації ветеранського підприємництва та бізнесу в Укра-

їні, Біла І. С., Шевченко О. О., досліджували соціальне підприємництво як сучасний тренд економічного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Для України особливе значення має такий різновид підприємництва як ветеранське. Наслідком багаторічної війни з РФ є те, що значну частину українського суспільства через деякий час становитимуть саме ветерани цієї війни. Це надзвичайно цінний людський капітал, який після завершення війни може стати рушійною силою соціально-економічного розвитку країни за умови формування людиноцентричної державної політики щодо повернення ветеранів до мирного життя, зокрема, ефективної підтримки ветеранського підприємництва. Досвід США свідчить, що правильно організована система підтримки дозволяє не лише забезпечити ветеранів роботою, а й зробити їх важливою частиною економіки. За даними Бюро перепису населення США за 2023 рік, ветерани володіють понад 1,9 млн підприємств, які забезпечують роботою майже 5,5 млн американців, що засвідчує значний внесок ветеранів у сектор малого бізнесу США [11].

В нашій країні правовий механізм ветеранського підприємництва лише формується. 26.02.2026 року набрав чинності Закон України «Про ветеранське підприємництво» [1], що започаткувало перехід від підтримки ветеранського підприємництва як різновиду малого та середнього підприємництва до адресної підтримки саме суб'єктів ветеранського підприємництва. З характеристик суб'єктів малого та середнього підприємництва, визначених законом [2, ст. 2], очевидно, що переважна більшість ветеранів війни здійснює підприємницьку діяльність як суб'єкти саме малого та середнього підприємництва. Тому до прийняття спеціального закону з питань ветеранського підприємництва законодавчим підґрунтям державної підтримки суб'єктів такого підприємництва був саме Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [3]. Метою державної підтримки ветеранського підприємництва, визначеною Законом України «Про ветеранське підприємництво» є забезпечення економічної незалежності ветеранів/ветеранок війни шляхом створення можливостей для самореалізації, забезпечення економічних потреб та залучення ветеранської спільноти до сталого економічного розвитку держави формулює [1, ст. 8]. Очевидно, що швидкість і повнота досягнення цієї мети залежить від стану правового забезпечення їх підприємницької діяльності, наявності, змісту та доступності державних програм підтримки ветеранського бізнесу, на чому наголошувалось в науковій літературі [4]. Адже, як слушно вважає Н. І. Чудик-Білоусова, взаємодія держави, уповноважених орга-

нів держави, бізнесу з ветеранами війни та їх родинами через цільове фінансування за діючими програмами їхньої цільової соціальної підтримки є окремою формою реалізації ветеранської політики [5].

Закон України «Про ветеранське підприємництво» не змінює загальний механізм правового регулювання підприємницької діяльності для суб'єктів ветеранського підприємництва. Організаційні форми такої діяльності, її реєстрація, застосування до неї державних засобів регулювання, оподаткування здійснюються на загальних підставах. З появою спеціального закону з питань ветеранського підприємництва з'явилося, як влучно зауважують Кметик Х.В., Дибань М.П, офіційно інституціоналізовано в українському праві [6], поняття ветеранського підприємництва. Це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність або незалежна професійна діяльність, що здійснюється суб'єктами ветеранського підприємництва, з метою досягнення економічних і соціальних результатів, у тому числі одержання прибутку. До суб'єктів ветеранського підприємництва закон відносить три категорії осіб: 1) ветеран війни, зареєстрований у встановленому законом порядку як фізична особа - підприємець; 2) ветеран війни, який провадить незалежну професійну діяльність у значенні, наведеному в Податковому кодексі України, і якого взято на податковий облік як самозайняту особу; 3) юридична особа приватного права незалежно від організаційно-правової форми, зареєстрована на території України у встановленому законодавством України порядку, в якій ветеран війни самостійно та/або з іншими ветеранами війни є кінцевим бенефіціарним власником (вигодоодержувачем) такої юридичної особи, яка відповідає будь-якому одному з таких критеріїв: ветеран війни особисто та/або з іншими ветеранами війни володіє корпоративними правами такої юридичної особи у розмірі не менше 100 відсотків сформованого статутного капіталу [1, ст. ст. 1, 2]. Таке визначення не є досконалим і критикувалося в науковій літературі [7, с. 61]. Втім, до позитивного слід віднести впровадження запобіжника проти використання статусу суб'єкта ветеранського підприємництва тими, хто не відноситься до цієї категорії, а також надання права іноземцям, які легально перебувають в Україні протягом останніх п'яти років і брали участь у захисті України в складі ЗСУ чи інших військових формувань, бути суб'єктами ветеранського підприємництва в Україні.

Статус суб'єкта ветеранського підприємництва набувається добровільно. Його поява у особи пов'язана з днем внесення відомостей про її облік у статусі суб'єкта ветеранського підприємництва до Єдиного державного реєстру ветеранів війни

(ЄДРВВ) та формуванням витягу разом з унікальним електронним ідентифікатором із застосуванням засобів ЄДРВВ. Відповідальним за забезпечення формування і ведення ЄДРВВ є Міністерство у справах ветеранів України [1, ст. ст. 1, 2, 5, 8]. Отже, для набуття статусу суб'єкта ветеранського підприємництва заявник проходить подвійну реєстрацію – спочатку в загальному порядку, передбаченому Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (для ветеранів війни, які провадять незалежну професійну діяльність – виконання процедур, визначених Податковим кодексом України) (обов'язковий етап) і після цього - в порядку, передбаченому Законом України «Про ветеранське підприємництво» (добровільний етап). Очевидно, що такий ускладнений порядок набуття статусу суб'єкта ветеранського підприємництва має компенсуватися тими можливостями, преференціями, які він надає. В іншому випадку, отримувати цей статус немає сенсу.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади з формування та реалізації державної політики у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва визначено Міністерство у справах ветеранів України (Мінветеранів). З критикою такого рішення виступив Віталій Герсак – він вважає, що Мінветеранів не має замикати на собі всі функції: формування і реалізації політики щодо розвитку ветеранського підприємництва, реєстрації суб'єктів, надання і скасування статусів ветеранів-підприємців, формування програм, їх фінансування і контролю за ефективністю, а також ведення Реєстру і Єдиного порталу. Як вважає автор, це різні функції та різна відповідальність, поєднання яких суперечить вимогам ефективності та практиці запобігання корупції. В якості позитивного прикладу автор наводить США, де головним органом в системі ветеранського підприємництва є «Адміністрація малого бізнесу» (SBA). А функції щодо розробки програм і послуг, контролю за реалізацією федеральних програм виконують «Офіси розвитку бізнесу ветеранів» (OVBD), які є складовою інфраструктури SBA [8]. Важко погодитись з цими критичними зауваженнями, адже в Україні організація підтримки ветеранського підприємництва аналогічна тій, що існує в США. Мінветеранів є головним державним органом з формування та реалізації державної політики у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва, а державним провайдером реінтеграції ветеранів до продуктивного цивільного життя, а отже й підтримки ветеранського підприємництва, є Український ветеранський фонд, державна установа у сфері управління Міністерства у справах ветеранів. Додатково, державна підтримка ветеранського бізнесу має здійснюватися через Український

фонд підтримки підприємництва, регіональні підприємницькі фонди, органи виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Важливою новелою Закону України «Про ветеранське підприємництво» є введення в правовий обіг терміну «спеціальний режим економічної підтримки ветеранського підприємництва», який визначається як правовий режим, встановлений державою та визначений законодавством з метою забезпечення гарантованих економічних стимулів для ветеранського підприємництва. Державна підтримка суб'єктів ветеранського підприємництва реалізується через формування та виконання державних програм підтримки, державних цільових, регіональних та місцевих цільових програм, програм розвитку, в яких визначаються умови та механізми такої підтримки [1, ст.4]. Наразі найактивніше держава застосовує таку форму державної підтримки як надання грантів на створення або розвиток вже існуючого бізнесу. Для суб'єктів малого та середнього підприємництва – це садівництво, ягідництво та виноградарство, тепличне господарство, для ветеранів війни – без визначення виду діяльності, але з визначенням напрямків використання гранту [9]. Втім, як справедливо наголошує А. Колісник, для забезпечення ефективної моделі реалізації ветеранського підприємництва наразі актуальним вбачається запровадження додаткових податкових стимулів для ветеранів війни-суб'єктів підприємницької діяльності, що сприятиме активізації відкриття ними власного бізнесу [10].

Аналіз досвіду підтримки ветеранського підприємництва в інших країнах свідчить, що не всі ефективні засоби підтримки використано в українському законі. Так, в США основними напрямками політики та практики сприяння розвитку ветеранського бізнесу є: 1) інформаційно-консультаційна діяльність 2) фінансово-кредитна та податкова підтримка – першочерговий та можливо найбільш рушійний чинник для розвитку ветеранського бізнесу, що включає в себе позики та кредитування; фінансове сприяння концернам, 51% яких є у власності ветеранів; пільгове оподаткування та сприяння технічному забезпеченню підприємств ветеранів, а також залучення ветеранського бізнесу як підрядників та субпідрядників при виконанні державних замовлень; 3) програми підтримки ветеранського бізнесу. Організуючи додаткове навчання, грантові конкурси та загальнонаціональні тижні ветеранського бізнесу, ці програми сприяють реінтеграції ветеранів та відозначають уявлення суспільства про ветеранів та їх внесок у розвиток власної держави [12], [13]. У США, на відміну від України, діє система правових преференцій для ветеранського бізнесу, включно з сертифікацією VOSB/ SDVOSB, яка надає переваги у державних тендерах та доступ до пільгових креди-

тів через SBA. Щорічно федеральний уряд США встановлює цілі щодо обсягу контрактів, які повинні отримати підприємства, засновані ветеранами. Не менше 3% усіх державних контрактів мають належати таким компаніям. Законодавча ініціатива «Service-Disabled Veteran-Owned Small Business Program» гарантує особливі умови участі у державних закупівлях для підприємств, власниками яких є ветерани з інвалідністю. Закон «Military Reservist and Veteran Small Business Reauthorization Act of 2008» дозволяє ветеранам отримувати доступ до надлишкового державного майна. Це суттєво знижує витрати на старт бізнесу та забезпечує ветеранів необхідними ресурсами [14].

У Великій Британії у 2023 році було створено Офіс у справах ветеранів (Office for Veterans Affairs), а також запроваджено програми Op PROSPER, спрямованої на сприяння працевлаштуванню ветеранів та підтримку їх підприємницьких ініціатив. Особливістю британської моделі є Арміїський ковенант (Armed Forces Covenant), який функціонує як форма суспільного договору між державою, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадянським суспільством. У межах цього інституту суб'єкти приватного сектору та місцеві громади добровільно беруть на себе зобов'язання щодо підтримки ветеранів, що на практиці реалізується через надання преференцій при працевлаштуванні, участі у спеціальних програмах розвитку або доступу до додаткових соціальних сервісів.

Ізраїль також активно стимулює підприємницьку діяльність ветеранів через систему фінансових та інституційних інструментів. У 2024 році, після чергової хвилі мобілізації, Управління інновацій Ізраїлю спільно з Міністерством оборони ініціювали програму обсягом 10 млн шекелів, спрямовану на розвиток технологічного підприємництва серед резервістів і звільнених зі служби військовослужбовців. У межах цієї програми передбачено проведення навчальних курсів і надання грантів на запуск стартапів у сфері високих технологій, що має сприяти ефективному використанню командного та інженерного досвіду ветеранів у цивільній економіці. Поряд із державними інституціями важливу роль у підтримці ветеранського підприємництва в Ізраїлі відіграють громадські організації та благодійні фонди [15].

Закон України «Про ветеранське підприємництво» визначив, що підтримка ветеранського підприємництва в Україні здійснюється шляхом надання його суб'єктам таких преференцій, як участь в державних та муніципальних програмах підтримки, отримання субсидій, грантів, доступу до пільгових умов кредитування або участі у спеціалізованих тендерних процедурах. Такий висновок витікає зі змісту спеціального режиму економічної підтримки вете-

ранського підприємництва». В літературі висловлена хибна думка, що спеціальним законом про ветеранське підприємництво для його суб'єктів відкрили території індустріальних парків і технопарків та закріпили норму про пріоритетне залучення ветеранів до вироблення продукції (товарів, робіт, послуг) для державних та регіональних потреб шляхом впровадження зарезервованих контрактів на рівні до 5 відсотків відповідних бюджетних програм [16]. Дійсно, закон містить норми про пріоритетне залучення суб'єктів ветеранського підприємництва до вироблення продукції (товарів, робіт, послуг) для державних та регіональних потреб шляхом впровадження зарезервованих контрактів на рівні до 5 відсотків відповідних бюджетних програм; про надання суб'єктам ветеранського підприємництва права на отримання без проведення аукціону в оренду державного та комунального майна, що не міститься в Переліку першого типу, для здійснення підприємницької діяльності, а також про забезпечення створення умов для розвитку підприємницької діяльності суб'єктів ветеранського підприємництва в межах індустріальних парків та технопарків, а саме: встановлення квот на розміщення суб'єктів ветеранського підприємництва на територіях індустріальних парків та технопарків; надання субсидій, грантів або компенсацій з державного та/або місцевого бюджетів на оплату оренди приміщень, комунальних послуг та інших витрат, пов'язаних із підприємницькою діяльністю суб'єктів ветеранського підприємництва в межах індустріальних парків та технопарків; запровадження грантових програм для суб'єктів ветеранського підприємництва з метою підтримки інноваційних проектів, у тому числі на придбання обладнання, впровадження новітніх технологій, проведення наукових досліджень та розробок; надання консультаційної підтримки суб'єктам ветеранського підприємництва щодо умов вступу до індустріальних парків та технопарків. Втім, ці норми розміщено в статті «Основні напрями державної політики щодо формування конкурентної переваги у сфері розвитку та функціонування ветеранського підприємництва» [1, ст. 9]. Тобто законодавець розглядає ці заходи підтримки ветеранського підприємництва в якості перспективних напрямків розвитку українського законодавства, а не запроваджує їх як обов'язкові правові норми. Такий висновок підтверджується тим, що Закон України «Про ветеранське підприємництво» не вносить до Законів України «Про публічні закупівлі», «Про індустріальні парки» «Про оренду державного та комунального майна» змін, які б створювали механізм реалізації цих преференцій суб'єктами ветеранського підприємництва. Цікаво, що до Закону України «Про оренду державного та комунального майна» законодавець все таки

звертався, бо доповнив його нормою наступного змісту «На період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, а також протягом двох років з дня його припинення або скасування договори оренди державного та комунального майна, укладені з учасниками бойових дій, які отримали статус учасника бойових дій починаючи з 2014 року, що завершуються під час дії правового режиму воєнного стану, підлягають автоматичному продовженню без проведення аукціону». [1 розділ VI. Прикінцеві положення]. Очевидно, що це не про надання суб'єктам ветеранського підприємництва права отримати державне або комунальне майно в оренду без проведення аукціону.

Висновки. 1. З набранням чинності Законом України «Про ветеранське підприємництво» відбувся перехід від підтримки ветеранського підприємництва як різновиду малого та середнього підприємництва до адресної підтримки саме суб'єктів ветеранського підприємництва.

2. Закон України «Про ветеранське підприємництво» не змінює загальний механізм правового ре-

гулювання підприємницької діяльності для суб'єктів ветеранського підприємництва. Організаційні форми такої діяльності, її реєстрація, застосування до неї державних засобів регулювання, оподаткування здійснюються на загальних підставах. Натомість законом проваджується спеціальний режим економічної підтримки ветеранського підприємництва, що збільшує доступ ветеранів до фінансових ресурсів при започаткуванні ними бізнесу чи розвитку вже існуючого.

3. Україні надзвичайно важливо використати досвід ефективної підтримки підприємницької діяльності ветеранів, накопичений в світі. Тому преференції щодо гарантованого доступу до замовлень в публічних закупівлях, отримання в оренду державного (комунального) майна без аукціону, особливостей діяльності суб'єктів ветеранського підприємництва в межах індустріальних парків та технопарків, віднесені законом до напрямків державної політики, необхідно розглядати в якості складової спеціального режиму економічної підтримки ветеранського підприємництва. Для створення ефективних правових механізмів реалізації цих преференцій мають бути внесені відповідні зміни до Законів України «Про публічні закупівлі», «Про індустріальні парки» «Про оренду державного та комунального майна».

ЛІТЕРАТУРА

1. Про ветеранське підприємництво: Закон України від 31.07.2025 № 4563-IX. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4563-20#Text>
2. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб: Закон України від 09.01.2025 № 4196-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4196-20>
3. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4618-17>
4. Краус К.М., Ігнатюк А.І., Краус Н.М. Ветеранське підприємництво та бізнес в Україні: інституційна, фінансова та проектна складова практичної реалізації. *Європейський науковий журнал Економічних та Фінансових інновацій*. 2023. №1(11). С. 98–111. <https://doi.org/10.32750/2023-0108>
5. Чудик-Білоусова Н. І. Роль ветеранського підприємництва в системі соціального спрямування економіки. *Юридична Україна*. 2024. №6. С. 52–72. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2024-6\(258\)-7](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2024-6(258)-7)
6. Дибань М.П., Кметик Х.В. Ветеранське підприємництво як інститут приватного права та інструмент економічної реінтеграції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2026. Том 1 № 2. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.54>
7. Селіванова І. А. Підтримка підприємницької діяльності ветеранів війни: стан правового забезпечення та перспективне законодавство. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51). С. 58–64. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-9)
8. Герсак В. До закону «Про ветеранське підприємництво» є питання... Громадська організація «Вільні та Вірні». 06.08.2025. URL: <https://viv.org.ua/statti/до-закону-про-ветеранське-підприємств/>
9. Деякі питання надання грантів бізнесу : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2022 р. № 738 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text>
10. Анна Колісник Розвиток підприємницьких ініціатив ветеранів війни: правові питання державного фінансування та податкового стимулювання. *Право та інновації*. 2025. № 3 (51). С. 65–71. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-4)

11. Біла І. С., Шевченко О. О. Соціальне підприємництво – сучасний тренд економічного розвитку. *Наукові записки НаУКМА. Сер. Економічні науки*. 2021. Т. 6, Вип. 1. С. 28–33. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2021.6.1.28-33>
12. Сприяння розвитку бізнесу ветеранів: досвід США. Аналітична довідка. Відділ навчально-аналітичної роботи Українського ветеранського фонду Міністерства у справах ветеранів. URL: https://veteranfund.com.ua/analitics/facilitating_veteran_business_development/
13. Мурашко Д. Ветерани без роботи, економіка без шансів: Україні критично потрібен закон про ветеранський бізнес. UAPolicy. URL: <https://uapolicy.org/content/veterani-bez-roboti-ekonomika-bez-shansiv-ukrayini-kritichno-potriben-zakon-pro-veteranskiy-biznes/>
14. Шумаков Н. О. Ветеранське підприємництво : досвід України та зарубіжних країн. *Юридична Україна*. 2025. № 5. С. 20–24 [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5\(269\)-3](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5(269)-3)
15. Злобін Д. Л., Петруненко Я. В. Соціальне підприємництво як інструмент економічної реінтеграції ветеранів: український та міжнародний досвід. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Том 4 №88. С. 198–207. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.30>
16. Тарасенко Т.П. Закон про ветеранське підприємництво : нові можливості для тих, хто боронив країну. 03.09.2025. URL: <https://www.tarastarasenko.com/zakon-pro-veteranske-pidpryemnyctvo-novi-mozhlyvosti-dlya-tyh-hto-boronyv-krayinu/>

REFERENCES

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025, July 31). *On veteran entrepreneurship: Law of Ukraine No. 4563-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4563-20#Text> [in Ukrainian].
2. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025, January 9). *On the peculiarities of regulating the activities of legal entities of certain organizational and legal forms during the transition period and associations of legal entities: Law of Ukraine No. 4196-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4196-20> [in Ukrainian].
3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012, March 22). *On the development and state support of small and medium-sized enterprises in Ukraine: Law of Ukraine No. 4618-VI*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/4618-17> [in Ukrainian].
4. Kraus, K. M., Ihnatiuk, A. I., & Kraus, N. M. (2023). Veteran entrepreneurship and business in Ukraine: Institutional, financial and project component of practical implementation. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 1(11), 98–111. <https://doi.org/10.32750/2023-0108> [in Ukrainian].
5. Chudyk-Bilousova, N. I. (2024). The role of veteran entrepreneurship in the system of the socially oriented economy. *Legal Ukraine*, 6, 52–72. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2024-6\(258\)-7](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2024-6(258)-7) [in Ukrainian].
6. Dyban, M. P., & Kmetyk, Kh. V. (2026). Veteran entrepreneurship as an institution of private law and an instrument of economic reintegration. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 1(2). <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.02.1.54> [in Ukrainian].
7. Selivanova, I. A. (2025). Support for entrepreneurial activity of war veterans: The state of legal support and prospective legislation. *Law and Innovations*, 3(51), 58–64. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-9](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-9) [in Ukrainian].
8. Hersak, V. (2025, August 6). *There are questions about the Law “On Veteran Entrepreneurship” ...* Public Organization “Free and Faithful”. Retrieved from <https://viv.org.ua/statyi/do-zakonu-pro-veteranske-pidpriem/> [in Ukrainian].
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, June 21). *Some issues of providing business grants: Resolution No. 738*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Kolisnyk, A. (2025). Development of entrepreneurial initiatives of war veterans: Legal issues of state financing and tax incentives. *Law and Innovations*, 3(51), 65–71. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3\(51\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2025-3(51)-4) [in Ukrainian].
11. Bila, I. S., & Shevchenko, O. O. (2021). Social entrepreneurship as a modern trend of economic development. *NaUKMA Research Papers. Economics*, 6(1), 28–33. <https://doi.org/10.18523/2519-4739.2021.6.1.28-33> [in Ukrainian].
12. Ukrainian Veterans Fund of the Ministry of Veterans Affairs, Educational and Analytical Work Department. *Promoting the development of veterans' businesses: The experience of the USA. Analytical report*. Retrieved from https://veteranfund.com.ua/analitics/facilitating_veteran_business_development/ [in Ukrainian].
13. Murashko, D. *Veterans without work, the economy without prospects: Ukraine critically needs a law on veteran business*. UAPolicy. Retrieved from <https://uapolicy.org/content/veterani-bez-roboti-ekonomika-bez-shansiv-ukrayini-kritichno-potriben-zakon-pro-veteranskiy-biznes/> [in Ukrainian].

14. Shumakov, N. O. (2025). Veteran entrepreneurship: The experience of Ukraine and foreign countries. *Legal Ukraine*, 5, 20–24. [https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5\(269\)-3](https://doi.org/10.37749/2308-9639-2025-5(269)-3) [in Ukrainian].
15. Zlobin, D. L., & Petrunenko, Ya. V. (2025). Social entrepreneurship as an instrument of economic reintegration of veterans: Ukrainian and international experience. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: Law*, 4(88), 198–207. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.4.30> [in Ukrainian].
16. Tarasenko, T. P. (2025, September 3). *The Law on Veteran Entrepreneurship: New opportunities for those who defended the country*. Retrieved from <https://www.tarastarasenko.com/zakon-pro-veteranske-pidpryemnyctvo-novi-mozhlyvosti-dlya-tyh-hto-boronyv-krayinu/> [in Ukrainian].

SELIVANOVA IRYNA

Candidate of legal sciences, associate professor,
Research Associate of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework
for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID 0000-0002-1006-5444

LEGAL MECHANISM OF VETERAN ENTREPRENEURSHIP IN UKRAINE: NOVELITIES, DEFICIENCIES, PROPOSALS FOR IMPROVEMENT

Formulation of the problem. Since February 26, 2026, when the Law of Ukraine “On Veteran Entrepreneurship” came into force, special legislation on veteran entrepreneurship has begun to form in Ukraine. It is quite natural and relevant to analyze the novelties introduced by this law for their perfection and taking into account the positive experience of other countries in supporting veteran entrepreneurship.

The purpose of the study. Based on the analysis of scientific literature and current legislation of Ukraine, domestic and foreign experience in supporting veteran entrepreneurship, to identify the shortcomings of the legal mechanism of Ukrainian veteran entrepreneurship and to substantiate proposals for improving legislation on these issues.

Analysis of previous research and publications. Domestic legal science pays considerable attention to the issue of veteran entrepreneurship. Thus, Chudyk-Belousova N. I. investigated the role of veteran entrepreneurship in the system of social direction of the economy, Illarionov O. Yu. analyzed the concept of veteran business and proposed to consolidate it at the legislative level, Kolisnyk A. S. investigated the legal issues of state financing and tax incentives for the development of entrepreneurial initiatives of war veterans, Shumakov N. O. - the experience of Ukraine and foreign countries in supporting veteran entrepreneurship, Dyban M. P. Kmetyk Kh. V. - veteran entrepreneurship as an institution of private law and an institution of economic reintegration, D. L. Zlobin, Ya. V. Petrunenko - Ukrainian and international experience of social entrepreneurship as a tool for the economic reintegration of veterans.

Representatives of economic science also joined the research on the topic of veteran entrepreneurship. In particular, Kraus K.M., A.I. Ignatyuk, N.M. Kraus. considered the issues of institutional, financial and project components of the practical implementation of veteran entrepreneurship and business in Ukraine, Bila I. S., Shevchenko O. O., investigated social entrepreneurship as a modern trend of economic development.

Article’s main body. For Ukraine, such a type of entrepreneurship as veteran entrepreneurship is of particular importance. The consequence of the long-term war with the Russian Federation is that a significant part of Ukrainian society will be made up of veterans of this war after some time. This is an extremely valuable human capital, which after the end of the war can become the driving force of the country’s socio-economic development, provided that a people-centered state policy is formed regarding the return of veterans to peaceful life, in particular, effective support for veteran entrepreneurship.

From the characteristics of small and medium-sized enterprises defined by law, it is obvious that the vast majority of war veterans carry out entrepreneurial activities as small and medium-sized enterprises. Therefore, before the adoption of a special law on veteran entrepreneurship, the legislative basis for state support for such enterprises was the Law of Ukraine “On the Development and State Support of Small and Medium-sized Enterprises in Ukraine”. With the entry into force of the Law of Ukraine «On Veteran Entrepreneurship», there was a transition from supporting veteran entrepreneurship as a type of small and medium-sized entrepreneurship to targeted support specifically for veteran entrepreneurship entities.

This law introduces into the legal field such new categories as veteran entrepreneurship, veteran entrepreneurship entities, determines the procedure for obtaining the status of a veteran entrepreneurship entity, the Law does not change the general mechanism of legal regulation of entrepreneurial activity in Ukraine for veteran entrepreneurship entities. The

organizational forms of such activity, its registration, application of state regulation measures to it, and taxation are carried out on general grounds.

A distinctive feature of veteran entrepreneurship is the special regime of its economic support. This is expressed in the provision of its subjects with such preferential measures as participation in state and municipal support programs, receipt of subsidies, grants, access to preferential lending conditions, or participation in specialized tender procedures.

However, an analysis of the experience of supporting veteran entrepreneurship in other countries shows that the Ukrainian legislator has not used all effective means of such support. Recommendations are substantiated to correct these shortcomings.

Conclusions and prospects for the development. It is extremely important for Ukraine to use the experience of effective support for veterans' entrepreneurial activity accumulated in the world. Therefore, preferences regarding guaranteed access to orders in public procurement, leasing of state (municipal) property without an auction, and the specifics of the activities of veteran entrepreneurship entities within industrial parks and technoparks, which are classified by law as areas of state policy, must be considered as a component of a special regime of economic support for veteran entrepreneurship. It is extremely important for Ukraine to use the experience of effective support for veterans' entrepreneurial activity accumulated in the world. Therefore, preferences regarding guaranteed access to orders in public procurement, leasing of state (municipal) property without an auction, and the specifics of the activities of veteran entrepreneurship entities within industrial parks and technoparks, which are classified by law as areas of state policy, must be considered as a component of a special regime of economic support for veteran entrepreneurship.

Keywords: entrepreneurship of war veterans, subjects of veteran entrepreneurship, special regime of economic support for veteran entrepreneurship

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Селіванова І. А. Правовий механізм ветеранського підприємництва в Україні: новели, недоліки, пропозиції щодо вдосконалення. *Право та інновації*. 2026. № 2 (54). С. 31–38. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2026-2\(54\)-4](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2026-2(54)-4).

Дата подання автором: 20.05.2026

Дата прийняття після рецензування: 01.06.2026

Дата опублікування: 15.06.2026